

5.6.2025

“BCC Group” QSC
31 dekabr 2024-cü il tarixə Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı
Standartlarına uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil
Auditorun Rəyi

MÜNDƏRİCAT

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat	3
Müstəqil auditorun hesabatı	4-5
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	6
Mənfəət və zərər haqqında hesabat	7
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	8
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	9-10
Maliyyə hesabatlarına üzrə qeydlər	11-37

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXLƏRİNƏ BAŞA ÇATAN İLLƏR ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik "BCC GROUP" QSC-nin 31 dekabr 2024-cü il tarixlərinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələri, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri düzgün əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

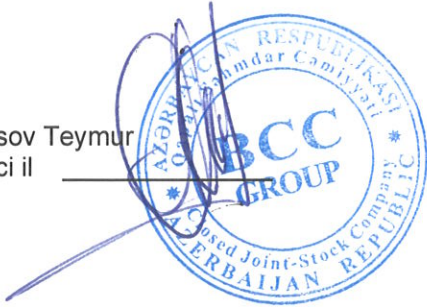
Mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
Məlumatların, o cümlədən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-nin xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə;

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

Cəmiyyətin daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
Cəmiyyətin əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə, onun maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun gəldiyini təmin edəcək müvafiq mühasibat uçotu qeydlərini aparılması;
Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühasibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühasibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə;
Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.
Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il tarixlərinə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları 01.05.2025-ci il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

Cəmiyyət tərəfindən:

Direktor Abbasov Teymur
05 iyun 2025-ci il

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

«BCC GROUP» QSC-nin

Direktoru Abbasov Teymur Rəhim oğlunun diqqətinə

Rəy №JuFXGIIIF8H

Biz «BCC GROUP» QSC-nin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə əhəmiyyətli uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin qısa xülasəsindən ibarət olan əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq. Hesab edirik ki, Cəmiyyətin qoşma maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlərdə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS)-ya uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Etika Məcəlləsinin" (IESBA Məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditini baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti leğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətinin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək

seviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsiretmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamama riski səhvlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərti, bu şərtlər çərçivəsində uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk.
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığında dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixində əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.

Biz iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Direktor: Abdinova Elnurə
Auditor: Abdinova Elnurə

Tarix: 05.06.2025

BCC GROUP QSC

Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat

31 Dekabr 2024-cü il tarixlərinə bitən illər üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

		31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
AKTİVLƏR			
Uzun-müddətli aktivlər			
Əsas vəsaitlər	9	21 067 011	21 737 100
Qeyri-maddi aktivlər	9	196 990	196 990
Digər uzun-müddətli aktivlər		3 761 429	3 761 429
		25 025 430	25 695 519
Cari aktivlər			
İnventar	12	32 306 164	14 082 786
Debitor borcları	13	63 898 451	4 155 446
Pul vəsaitləri	14	6 147 458	84 757 100
Ödənilmiş avanslar	11	138 168 175	52 899 080
Gələcək dövrün xərcləri			42 903 531
Vergi aktivləri		1 776	2 935 491
Digər cari aktivlər		3 351 521	9 045 454
		243 873 545	210 778 888
Cəmi Aktivlər		268 898 975	236 474 407
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Nizamnamə kapitalı		36 000 020	36 000 020
Bölüşdürülməmiş mənfəət / (zərər)		931 946	
Cari ilin mənfəəti/(zərəri)		12 574 660	3 752 939
		49 506 626	39 752 959
Uzun-müddətli öhdəliklər	17	4 512 799	191 800
Digər uzun-müddətli öhdəliklər		4 512 799	191 800
Cari öhdəliklər			
Digər cari öhdəliklər		697 949	220
Gələcək dövrün gəlirləri			
Alınmış avanslar		184 908 140	189 074 209
Kreditor borcları	15	4 338 415	3 318 783
Vergi öhdəlikləri		14 935 046	4 136 436
Bank krediti	16	10 000 000	
		219 392 349	196 721 448
Cəmi Kapital və Öhdəliklər		268 898 975	236 474 407

01 May 2025-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor _____ Abbasov Teymur

Baş Mühəsib _____ Əkrəm Şamoyev

BCC GROUP QSC

Mənfəət və ya Zərər və Digər Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat
31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

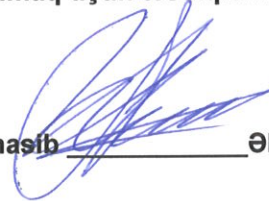
		31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Əsas əməliyyat gəliri	5	201 753 414	86 325 224
Satışın maya dəyəri	6	(124 530 665)	(61 602 337)
Ümumi mənfəət		77 222 749	24 722 887
Sair əməliyyat gəlirləri	5	791 748	1 208 399
Kommersiya xərcləri	7	(1 073 082)	(677 410)
İnzibati xərclər	8	(20 355 035)	(6 140 815)
Sair əməliyyat xərcləri	8,9	(40 920 253)	(9 896 209)
Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		15 666 127	9 216 852
Maliyyə mənfəəti (zərəri)		(28 467)	(493 836)
Məzənnə fərqi		(28 467)	(493 836)
Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		15 637 660	8 723 016
Mənfəət vergisi	10	(3 018 665)	(1 744 603)
Xalis Mənfəətə təsir edən xərclər		(44 335)	(716 491)
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)		12 574 660	6 261 922

01 May 2025-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor _____ Abbasov Teymur

Baş Mühasib _____ Əkrəm Şamoyev

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT**31 dekabr 2024-ci il tarixinə bitən il üzrə***(Azərbaycan manatı ilə)*

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Hesabat dövründə xalis mənfəət və ya zərər	12 574 660	6 261 922
Aşağıdakı maddələr üzrə düzəlişlər:		
azlıq təşkil edən mülkiyyətçilərin payı		
mənfəət vergisi üzrə xərclər		
amortizasiya xərcləri	2 667 901	2 792 378
investisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar zərər (mənfəət)		6 839 382
maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətə aid olan digər xərclər (gəlirlər)		
Məzənnə fərqi üzrə xərclər (gəlirlər)		
Faiz xərcləri (gəlirləri)		
Şübhəli debitor borcları üzrə xərclər		
İddia müddəti ötmüş kreditör borclar üzrə gəlirlər		
Sair qeyri-pul əməliyyatları üzrə xərclər (gəlirlər)		
Dövriyyə kapitalındakı dəyişikliklərə qədər əməliyyat fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitləri		
Aşağıdakı maddələr üzrə baş verən dəyişikliklər:		
Ehtiyatların azalması (artması)	(18 223 378)	(2 561 409)
əməliyyat debitor borclarının azalması (artması)	(59 743 005)	(1 596 152)
sair qısamüddətli aktivlərin azalması (artması)	(36 671 632)	(90 977 353)
vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklərin artması (azalması)	7 864 896	(1 651 715)
əməliyyat kreditör borclarının artması (azalması)	(3 146 437)	169 809 535
Sair qısamüddətli öhdəliklərin artması (azalması)	697 729	(74 828)
Ödənilmiş (qaytarılmış) mənfəət vergisi		
Ödənilmiş faizlər		
Əməliyyat fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fəvqəladə daxilolmaları və xaricəlmaları	3 046 437	1 292 071
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	(90 932 829)	90 133 831
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri		
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricəlmaları	(1 997 813)	(13 527 615)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	(1 997 813)	(13 527 615)
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
təminatlı istiqrazların, borc sənədlərinin, veksellərin, istiqraz vərəqələrinin, girov kağızlarının buraxılmasından və digər qısamüddətli və uzunmüddətli borcların alınmasına görə pul vəsaitlərinin daxilolmaları		
borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricəlmaları	14 320 999	(4 518 000)
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	14 320 999	(4 518 000)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	(78 609 642)	72 088 216

Pul vəsaitlərinin və onların ekvivalentlərinin hərəkəti

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2022
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği	84 757 100	12 668 884
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	(78 609 642)	72 088 216
xarici valyutaların məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı	6 147 458	84 757 100

01 May 2025-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor _____ **Abbasov Teymur**

Baş Mühasib _____ **Əkrəm Şamoyev**

Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat

Azərbaycan manatı ilə	Qeydlər	Nizamnamə Kapitalı	Əlavə kapital qoyuluşu	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi Kapital
				(534 773)	(534 773)
31 dekabr 2021-ci il tarixə qalıq		6 000 020		22 130 403	28 130 423
Nizamnamə kapitalının artımı					
Təsnifatlaşdırma				(1 310 211)	(1 310 211)
2022-ci il üzrə cəmi mənfəət (zərər)				5 378 752	5 378 752
31 dekabr 2022-ci il tarixə qalıq		6 000 020		26 198 944	32 198 964
Nizamnamə kapitalının artımı		30 000 000		(26 198 944)	3 801 056
Təsnifatlaşdırma				(2 508 983)	(2 508 983)
2023-cü il üzrə cəmi mənfəət (zərər)				6 261 922	6 261 922
31 dekabr 2023-cü il tarixə qalıq		36 000 020		3 752 939	39 752 959
Nizamnamə kapitalının artımı					
Təsnifatlaşdırma				(2 820 993)	(2 820 993)
2024-cü il üzrə cəmi mənfəət (zərər)				12 574 660	12 574 660
31 dekabr 2024-cü il tarixə qalıq		36 000 020		13 506 605	49 506 625

01 May 2025-ci il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor Abbasov Teymur

Baş Mühasib Əkrəm Şamoyev

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1. Giriş

Cəmiyyət və onun fəaliyyəti

BCC Group energetika, neft-qaz, neft-kimya və digər sahələr üzrə infrastrukturun layihələndirilməsi, tikintisi, idare olunması və xidməti üzrə MST (Mühəndislik/Satınalma/Tikinti) -podratçıdır.

Şirkət 1997-ci ildən Azərbaycanda və regionda tikinti biznesi, həllərin optimallaşdırılması, öz müştərilərinə kompleks və əlavə xidmətlərin təqdim edilməsi ilə məşğuldur.

Davamlı inkişaf sayəsində BCC Group sənaye tikintisi sahəsində inteqrasiya edilmiş həllərin tədarükçüsü olmuşdur, Xəzər regionunda və daha geniş miqyasda aparıcı MST şirkəti olmağa hədəflənmişdir. Agentliyin hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Bakı şəhəri Yasamal rayonu, Z.Xəlilov küçəsi, AZ1141, Ev 26. Məh 61.

Cəmiyyətin bütünlüklə təsisçilərə məxsusdur. Agentliyin əsas təsisçiləri aşağıdakılardır:

Təsisçilər	31 dekabr 2024, %	31 dekabr 2023,%
Rzayev Vüqar Nohbala	100%	100%

2. Cəmiyyətin Əməliyyat Mühiti

Azərbaycanda davamlı iqtisadi inkişaf əsasında iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliyini, inklüzivliyini və əhalinin sosial rifahının artırılmasının təmin edilməsi məqsədilə biznes və investisiya mühitinin daha da inkişafının, sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi, dövlət-sahibkar münasibətlərinin yeni çağırışlara uyğun olaraq təkmilləşdirilməsi istiqamətində hədəflənmiş məqsədyönlü islahatlar davam edir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 06 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinə əsasən aparılan islahatlar və həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində bir sıra nailiyyətlər əldə edilmiş, mütərəqqi hüquqi baza formalaşmış, 2020-ci ildə ölkədə makroiqtisadi sabitlik və dayanıqlığın əsasları yaradılmışdır. Tədiyə balansы tarazlaşmış, valyuta ehtiyatlarına təzyiq azalmış, milli valyutanın xarici valyutalara qarşı məzənnəsi və inflyasiya gözləntiləri sabitləşmişdir.

Ölkədə sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə 2020-ci ildə vergi qanunvericiliyinə bir neçə istiqamətdə çox mühüm dəyişikliklər layihəsi hazırlanmış və qanun layihəsi Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmişdir. Bunlar sahibkarlığın dəstəklənməsi, vergidən yayınmanın və "kölgə iqtisadiyyatı"nın miqyasının azaldılması, vergitutma bazasının genişləndirilməsi, vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi, mövcud və yeni veriləcək vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi kimi istiqamətləri əhatə edir.

Həyata keçirilən islahatlar nəticəsində Azərbaycan Dünya bankının "Doing Business" 2020 – ci il hesabatında 34-cü yere layiq görülmüşdür. Bundan əlavə, sözügedən hesabatda Azərbaycan dünyanın 10 ən islahatçı dövləti siyahısına daxil edilərək dünyanın ən çox islahat aparan ölkəsi elan olunmuşdur.

Neft ixrac edən bir ölkə kimi və neftin dövlət büdcəsinin həcmi, eləcə də dəyəri etibarlı ilə əsas paya sahib olduğu üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Bu səbəbdən sözügedən sahənin qiymətlərində yaranan fərqlər iqtisadiyyat üzərində böyük təsirə malikdir və neftin dəyərindəki kəskin dəyişikliklər valyuta dəyərindən düşməsi, iqtisadiyyat və sənaye sahələrinin inkişafında ləngimələr, həmçinin pul vəsaitlərinin dövriyyəsində yaranan qeyri-sabitlik kimi bu və ya digər makro-iqtisadi faktorların mövcudluğuna gətirib çıxarır.

Beynəlxalq bazarda neftin qiymətinin aşağı enməsi neft ixrac edən ölkələrin iqtisadiyyatı üçün ən böyük təhlükə hesab olunmaqdadır. 2020-ci ilin 9 mart tarixindən etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başlamışdır və bu birbaşa neft istehsal edən ölkələrə, eləcə də Azərbaycana öz təsirini göstərir. Qeyd olunan hadisələr də öz növbəsində neft sahəsindəki gəlirlərin və dolayısı ilə illik büdcə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılmasına gətirib çıxara bilər. Neftin dəyərindəki azalma uzun müddət davam edərsə, iqtisadiyyatın genişləndirilməsində uzunmüddətli geriləmələr, bank və daşınmaz əmlak kimi müttəfiq sahələrə mənfi təsirlərlə nəticələnəcəkdir.

Neft böhranı neft və enerji sektorunun maliyyə və likvidlik mövqelərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirini göstərir, bu isə öz növbəsində həmin sahələrə kreditlərin ayrılmasındakı çətinliklərə, həmçinin mövcud borcların ödənilmə qabiliyyətinin aşağı enməsinə gətirib çıxara bilər. Müəssisələrin əməliyyat şəraitinin zəifləməsi rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozlarına, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə qiymətləndirmə proseslərinə mənfi təsirini göstərməsi də ehtimal olunur. Makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişiklikləri səbəbindən rəhbərlik bu dəyişikliklərin Təşkilatın əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil.

Uyğunluq haqqında bəyanat

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standardları (MHBS) əsasında hazırlanmışdır. Cəmiyyət öz mühasibat qeydlərini Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan qanunvericilik əsasında həyata keçirir. Bu Cəmiyyətin maliyyə hesabatları həmin mühasibat qeydləri əsasında hazırlanmışdır və MHBS-a bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından uyğunlaşdırmaq üçün düzəlişlər edilmişdir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası ("BMUSS") tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") və Azərbaycan Respublikasının sığorta fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulmuş qanunvericilik əsasında hazırlanmışdır.

Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin prinsiplər, başqa cür göstərilmədiyi hallarda təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə ləğv olunmasına, habelə fəaliyyətinin dayandırılmasına və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və normativ aktları əsasında kreditlərə qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

3.MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU SİYASƏTLƏRİ

Davamlılıq prinsipi təxminlərin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin funksional valyutası olan Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilmişdir. Fərdi maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Cəmiyyət mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Fərdi maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və hesabatlara MHBS-yə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin fərdi maliyyə hesabatlarındakı bəndlərə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləndirilmələr aiddir.

Əməliyyat valyutası

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına daxil edilən maddələr Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitdəki valyutani ("əməliyyat valyutası") istifadə etməklə ölçülür. Cəmiyyətin əməliyyat valyutası AZN-dir. Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim olunduğu valyuta AZN-dir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının qaydalarına uyğun olaraq bu maliyyə hesabatlarında yerli valyuta təqdimat valyutası kimi istifadə olunur.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız uçotda tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olduqda və xalis məbləğ əsasında hesablaşmalar aparılması, yaxud da eyni vaxtda aktivlərin satılması və öhdəliyin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulduqda bir-birinə qarşı əvəzləşdirilir, xalis məbləği isə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bildirilir. Hər hansı mühasibat uçotu standartı və ya şərhilə tələb olunmayan və ya icazə verilməyənədək və Cəmiyyətin mühasibat uçotu qaydalarında konkret göstərilməyənə qədər gəlir və xərc mənfəət və ya zərər haqqında bir-birinə qarşı əvəzləşdirilmir.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivləri aşağıdakı xüsusi kateqoriyalara ayrılırlar: "mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan" maliyyə aktivləri (MZHƏDT), "ödəniş tarixinədək saxlanılan" investisiyalar, "verilmiş kreditlər və debitor borcları" və satıla bilən maliyyə aktivləri (SMA). Təsnifləşdirmə maliyyə aktivinin növündən və saxlama məqsədindən asılıdır və ilkin tanınma zamanı təyin edilir.

MZHƏDT maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivləri "mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına aid edilir. Yaxın gələcəkdə satılması nəzərdə tutulduqda, əldə edilən maliyyə aktivləri satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Törəmə maliyyə alətləri və effektiv hedcinq alətləri istisna olmaqla, satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Satış məqsədləri ilə saxlanılan aktivlər üzrə yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin maliyyə hesabatında tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma tarixinə əməliyyat tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. İlkin tanınma zamanı maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərindən azaldılır və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərində əlavə edilir. Mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Satıla bilən maliyyə aktivləri

Satıla bilən maliyyə aktivləri, əvvəlcədən bu kateqoriyaya aid olunması nəzərdə tutulan və ya bundan əvvəlki kateqoriyaların heç birinə aid edilə bilməyən qeyri-törəmə aktivlərdir. İlkin tanınmadan sonra satıla bilən maliyyə aktivləri ədalətli dəyər əsasında ölçülür və yaranan mənfəət və zərərlər digər məcmu gəlirlər hesablarında qeydə alınır. Investisiyanın tanınmasına xitam verildikdə və ya onun dəyərində ehtimal edilən azalmalar baş verdikdə əvvəllər məcmu gəlirlər hesablarında qeydə alınan mənfəət və gəlirlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Əgər ticarət məqsədi ilə saxlanılan qeyri-törəmə maliyyə aktivinin yaxın gələcəkdə satılması məqsədi aktuallığını itirirsə, bu zaman belə maliyyə alətləri mənfəət və zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarılaraq aşağıdakı kateqoriyalardan birinə yenidən daxil olunur:

Əvvəlcədən satıla bilən investisiyalar kateqoriyasına aid edilmiş maliyyə aləti verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasının təyinatına uyğun gəldikdə və Cəmiyyət bu aləti yaxın gələcəkdə və ya müddəti bitənədək saxlamaq niyyəti və imkanı yarandıqda, Cəmiyyət onu verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən daxil edə bilər.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Hər bir hesabat tarixinə Cəmiyyət maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi halının baş verməsinin obyektiv sübutunun olub-olmamasını dəyərləndirir. Əgər maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi ehtimal edilirsə və yalnız ilkin tanınma tarixindən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu yaranmışdırsa (baş vermiş "zərər hadisəsi") və zərər hadisəsi (və ya hadisələri) bu maliyyə alətləri və ya maliyyə alətləri Cəmiyyət üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin axınına təsir göstərsə və bu təsirin etibarlı şəkildə təxmin edilməsi mümkündürsə, bu zaman belə maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri Cəmiyyət dəyərsizləşmiş sayılır.

Dəyərsizləşmənin sübutu kimi borc götürənin və ya borc götürənlər Cəmiyyətin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzlaşması, faiz və əsas borcların ödənilməməsi və ya ödənilməsində gecikmələrin yaranması, müştərilərin iflas etməsi və ya digər yenidən təşkilatı strukturun dəyişdirilməsi və bu zaman təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin azalmasına dair konkret məlumatın olması ehtimalının yaranması, məsələn borcun ödənilməməsində şəraitin və iqtisadi şərtlərin dəyişməsi halları götürülə bilər.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Cəmiyyət maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Cəmiyyət sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və üstünlükləri digər tərəfə ötürdükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar hesabatlarda aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Cəmiyyətin ödənilməsi ehtimal edilən məbləğləri də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır.

Əgər Cəmiyyət transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq məcmu gəlirlər hesabatlarında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivini hesabatlardan qismən çıxarıldıqda (məsələn, Cəmiyyətin transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanması və bunun nəticəsində nəzarətin Cəmiyyətdə qalması halları), Cəmiyyət aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qisim və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərində görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qisimdən ibarət iki hissəyə ayırır.

Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisimə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq məcmu gəlirlər hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Məcmu gəlirlər hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətli əsas götürülür.

Debitor borcları

Debitor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat, Cəmiyyətin debitorlardan alınacaq vəsaitlərinin ilkin razılışmaya uyğun olaraq ödənilməli olan bütün məbləğləri toplaya bilməyəcəyi barədə obyektiv sübut olduqda müəyyən edilir. Ehtiyatın məbləği aktivin qalıq dəyəri ilə təxmin edilən gələcək pul vəsaiti axınlarının cari effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış dəyər arasındakı fərkdir. Ehtiyatın məbləği məcmu gəlirlər hesabatında tanınır.

Kreditlərin və avansların silinməsi

Kreditlər və avanslar yığılması mümkün olmadıqda kreditlər üzrə ehtimal olunan dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatlara qarşı hesabdan silinir. Rəhbərlik Cəmiyyətə ödənilməli olan borcların yığılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etdikdən sonra kreditlər və avanslar hesabdan silinir. Əvvəllər hesabdan silinmiş məbləğlərin sonradan bərpa edilməsi ödənişlərin qaytarılması dövründə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi məbləğine qarşı əvəzləşdirilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğine çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nağd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank

overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir. Mühasibat balansında bank overdraftları qısamüddətli öhdəliklərin tərkibində qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər maddəsi üzrə əks etdirilir.

Kreditlər və borclar

Kreditlər və borclar ilkin olaraq sövdələşmənin aparılmasına çəkilən xərclər çıxılmaqla, ədalətli dəyər üzrə tanınır. Sonrakı dövrlərdə kreditlər və borclar amortizasiya olunan dəyər ilə əks etdirilir: İstənilən alınmış vəsaitlər və ödənilmiş məbləğlər arasındakı fərq kredit və borcların verilmə müddəti ərzində mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir. (Effektiv faiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə)

Konvertasiya olunan istiqrazların öhdəliklərə aid olan hissəsinin ədalətli dəyəri konvertasiya olunmayan istiqrazlara ekvivalent bazar faiz dərəcəsi tətbiq edilməklə müəyyən olunur. Bu məbləğ konvertasiyada ləğv olunma müddətinə və istiqrazların ödəmə müddətinin çatması müddətinə qədər amortizasiya olunan öhdəliyin dəyəri kimi əks etdirilir. Alınmış qalan vəsaitlər konvertasiyaya opsiya kimi mənfəət vergisi effekt çıxılmaqla kapitala əlavə edilir.

Kreditlər və borclar, Cəmiyyət tərəfindən bu öhdəliklərin ödənilmə müddətinin mühasibat balansının tərtib edilmə müddətindən ən azı bir ildən artıq olan müddətə ödəniləcəyi barədə şərtsiz hüququ olması halları istisna olmaqla, qısamüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə alətlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktivdən pul daxilolmaları üzrə onun müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır. Cəmiyyət aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları digər tərəfə köçürməzsə və ya özündə saxlamasa və köçürülmüş aktiv üzərində nəzarətini davam etdirərsə, o, aktivdə saxlanmış payını və bununla əlaqədar ödəyəcəyi məbləğlər ilə əlaqədar girovu təmin edilmiş borc vəsaitlərini də uçotda tanıyır.

Maliyyə aktivinin tanınması təmamilə dayandırıldığı halda, maliyyə aktivinin balans dəyəri ilə nəzəri olaraq alınmış və alınacaq məbləğlər və digər məcmu gəlirdə tanınmış və kapitalda toplanan yığılmış gəlirlər və zərərlər arasındakı fərq mənfəət və zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivinin tanınmasının təmamilə dayandırılması halından başqa digər hallarda (məs. Cəmiyyət ötürülmüş aktivlərin bir hissəsini almaq hüququnu saxlayırsa), Cəmiyyət maliyyə aktivinin əvvəl müəyyən edilmiş balans dəyərini maliyyə çətinliyi davam etdiyi müddətdə tanımağa davam etdiyi hissə ilə aktivlərin ötürülməsi tarixində həmin hissələrin nisbi ədalətli dəyərləri əsasında artıq tanımayan hissə arasında bölüşdürür. Artıq tanımayan hissəyə aid edilmiş balans dəyəri ilə artıq tanımayan hissə üzrə alınmış ödəniş məbləği və ona aid edilmiş, digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış hər hansı yığılmış gəlir və ya zərər arasında fərq mənfəət və ya zərər uçotunda tanınır. Digər mənfəət haqqında hesabatda tanınmış yığılmış gəlir və ya zərər tanınması davam edən hissə ilə belə hissələrin ədalətli dəyəri əsasında tanınması artıq dayandırılmış hissə arasında bölüşdürülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri "MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri" və "digər maliyyə öhdəlikləri" olmaqla iki hissəyə ayrılır.

MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri ilə saxlanıldıqda və ya xüsusi olaraq MZHƏDT şəklində nəzərdə tutulduqda MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edirlər.

MZHƏDT maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə təqdim edilir və yenidən ölçülmə zamanı yaranan mənfəət və zərər məbləğləri müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Mənfəət və zərər hesabında tanınan xalis mənfəət və ya zərəre maliyyə öhdəliyi üzrə ödənilən bütün faizlər daxildir və bu məbləğ məcmu gəlirlər hesabında "digər gəlirlər/(zərərlər)" bəndində öz əksini tapır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür. Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır. Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərini hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcəkdə ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırən dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması yalnız Cəmiyyət ödəniş ödədiyini yerinə yetirdikdə, belə ödəniş ləğv olunduqda yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənsə, belə əvəzlənmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyinin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğ arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi

Cəmiyyət maliyyə öhdəliklərinə yalnız Cəmiyyətin öhdəliklərinin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Derivativ (törəmə) maliyyə alətləri

Cəmiyyət valyuta mübadiləsi ilə bağlı riskləri tənzimləmək məqsədilə xarici valyuta üzrə müxtəlif derivative forvard müqavilələri kimi törəmə maliyyə alətlərinə daxil olur.

Derivativlər derivative müqaviləsinin bağlandığı tarixdə ilkin olaraq uçotda ədalətli dəyərle tanınır və daha sonra isə hər hesabat dövrünün sonunda onların ədalətli dəyəri ilə yenidən qiymətləndirilir. Onların dövrünün sonuna olan ədalətli dəyərinə qarşı təkrar ölçülür. Nəticədə yaranmış gəlir və ya zərər derivativ hecinq aləti kimi təyin olunduqda və qüvvədə olduqda dərhal mənfəət və ya zərər hesabatında tanınır. Bu halda onların mənfəət və ya zərər hesabatında tanınması vaxtı hecinq əlaqələrinin xüsusiyyətlərindən asılı olur.

Derivativlərin ədalətli dəyəri məqbul olduqda onlar aktivlər kimi, mənfəət olduqda isə öhdəliklər kimi qeydə alınır. Cəmiyyət bəzi derivativləri tanınmış aktivlərin və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərinin hecinqi kimi və ya cəmiyyətin öhdəlikləri (ədalətli dəyər hecinqi), yüksək ehtimallı proqnoz əməliyyatlarının hecinqi və ya cəmiyyət öhdəliklərinin xarici valyuta riskinin hecinqi (pul vəsaitləri hecinqi) və ya xarici əməliyyatlara xalis investisiyaların hecinqi kimi müəyyən edir.

Gəlirin tanınması

Gəlir satılmış mal, iş və xidmətlərin ədalətli dəyəri ilə (əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla) tanınır. Satışdan gəlir aşağıdakı qaydada tanınır:

- Xidmətlərin və malların təqdim edilməsindən gəlirlər

Xidmətlərin və malların təqdim edilməsindən gəlirlər o hesabat dövrünə aid edilir ki, bu xidmətlər və mallar təqdim edilmişdir və xidmət göstərilməsi üzrə konkret sövdələşmənin tələbləri başa çatdırılmışdır. Konkret sövdələşmənin tələblərinin başa çatdırılması dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin və malların həcmünün sövdələşmə üzrə göstəriləcək xidmətlərin və mallarının ümumi həcmindəki payı kimi qiymətləndirilir.

- Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə zaman tənəsüblüyü əsasında tanınır. Debitor borcunun dəyərinin aşağı düşməsi hallarında Cəmiyyət balans dəyərini əvəzi ödənilə bilən dəyərə qədər aşağı salır. Dəyər bu qaydada aşağı salınması, maliyyə alətlərinin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə edilməklə, ilkin tanınma tarixinə pul vəsaitləri axınının gələcək diskontlaşdırılmış hesablamaları yolu ilə müəyyən edilir. Dəyəri aşağı salınmış faiz gəlirləri konkret şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitlərinin daxil olması və ya xərclərin ödənilməsi qaydasında tanınır.

- Dividend gəlirləri

Dividend gəlirləri o zaman tanınır ki təsisçilərin mənfəət əldə etmək hüququ müəyyən olunmuşdur.

İcarə

İcarənin şərtlərinə əsasən mülkiyyət hüququ üzrə bütün risk və mükafatlar icarəçiyə ötürüldüyü zaman belə icarə maliyyə icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Bütün digər icarələr əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir.

Cəmiyyət - İcarəyə götürən tərəf kimi

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı ödənişlər, lizinq obyektı olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, lizinq müddəti ərzində düzxətli metod əsasında xərc kimi tanınır.

Əməliyyat icarəsi sövdələşməsinin bağlanması üçün icarə stimulları əldə olunduqda belə stimullar öhdəlik kimi tanınır. Stimullar üzrə ümumi mənfəət, lizinq obyektı olan aktiv üzrə iqtisadi mənfəətin tanınması üçün belə mənfəətin daxil olduğu müddəti daha uyğun əks etdirən digər bir metodun istifadə edildiyi hallar istisna olmaqla, düz xətt üsulu əsasında icarə haqqı xərclərinin azalması kimi tanınır.

Əmlak, avadanlıq

Əsas vəsaitlər, yığılmış amortizasiyanı və tələb olunduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Torpaq üçün amortizasiya hesablanmır. Avadanlıqlar ilkin dəyər yığılmış köhnəlmə və amortizasiya və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin çıxılması ilə əks etdirilir. Natamam tikililərin və istifadəyə verilməyən obyektlərin amortizasiyası istifadəyə hazır olduğu tarixdən hesablanır. Əmlak, tikili və avadanlığın amortizasiya düz xətti metodla aparılır.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrü

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrünün qiymətləndirilməsi, oxşar aktivlərlə təcrübəyə əsaslanaraq Rəhbərlik tərəfindən aparılır. Aktivin faydalı ömrünü müəyyənləşdirərkən, Rəhbərlik onun ehtimal edilən istifadə müddətini, təxmin edilən texniki köhnəlməsini, fiziki aşınma və köhnəlməsini və aktivin fəaliyyət göstərdiyi fiziki mühiti nəzərə alır.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla, maya dəyəri ilə qeydə alınır. Qeyri-maddi aktivlərə Proqram təminatı daxildir.

Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddəti məhdud və ya qeyri-müəyyən hesab edilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə iqtisadi müddəti ərzində amortizasiya hesablanır, dəyərsizləşmə əlaməti mövcud olanda isə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrü və amortizasiya metodu ən azı hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir. Gözlənilən istifadə müddəti və ya aktiv üzrə daxil olacaq gələcək iqtisadi səmərənin gözlənilən istifadə modelində dəyişikliklər müvafiq olaraq amortizasiya dövrünü və ya metodunu dəyişdirməklə uçot təxminlərində dəyişikliklər kimi qeydə alınır. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya xərcləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeyri-maddi aktivlərin funksiyasına uyğun olaraq xərc kateqoriyasında tanınır. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə amortizasiyaya hesablanmır, lakin fərdi qaydada və ya pul vəsaitlərini yaradan biznes vahidləri səviyyəsində hər il dəyərsizləşmə baxımından yoxlanılır. Qeyri-müəyyən istifadə müddətinin hələ də münasib olmasını müəyyən etmək üçün qeyri-müəyyən istifadə müddəti hər il yenidən nəzərdən keçirilir. Artıq münasib deyilsə, istifadə müddəti perspektiv qaydada qeyri-müəyyən müddətdən məhdud müddətə dəyişdirilir.

➤ Qeyri-maddi aktivlər düz xətti amortizasiya metoduna uyğun olaraq amortizasiya olunur.

Amortizasiya əsas vəsaitlərin balans dəyərinə hesablanır və aktivin balansını azaltmaqla aktivlərin amortizasiyası üçün nəzərdə tutulmuşdur. Gözlənilən faydalı xidmət müddəti, qalıq dəyər və amortizasiya metodu hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və hər hansı dəyişikliklər perspektiv qaydada uçota alınır.

Şirkətin əsas, tikili və avadanlıqlarının təxmin edilən faydalı istifadə müddətləri ilə bağlı müəyyən edilmiş amortizasiya dərəcələri aşağıdakı kimidir:

Kateqoriya	Range applicable	Rate used
• Bina və tikili	up to 7%	3%
• Nəqliyyat vasitəsi	up to 20%	8%
• Kompüter və ofis avadanlığı	up to 20%	8%
• Mebel & armatur	up to 20%	8%

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabdən silindikdə yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməyə məruz qalaraq qiymətlərin düşüb-düşmədiyini müəyyənləşdirmək üçün hər hesabat dövrünün sonunda belə aktivlərin balans dəyərini təhlil edir. Dəyərsizləşmənin baş verdiyinə dəlil edən hər hansı hal mövcud olarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin (əgər varsa) həcmi müəyyən etmək üçün aktivin bərpa dəyəri hesablanır. Aktivin fərdi hallarda bərpa dəyərinin hesablaşmaq mümkün olmazsa, Cəmiyyət belə aktivin aid olduğu gəlir gətirən aktivlər Cəmiyyətin bərpa dəyərini müəyyən edir. Aktivin yerləşdirilməsinə müvafiq və ardıcılığı gözlənilən əsaslar müəyyən edildiyi hallarda, korporativ aktivlər, həmçinin fərdi gəlir gətirən aktivlər yerləşdirilə bilər yaxud müvafiq qaydada və ardıcılığı gözlənilməklə yerləşdirmə əsasları müəyyən edilmiş ən kiçik gəlir gətirən aktivlər yer alır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və istifadə üçün hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azı ildə bir dəfə və ya dəyərsizləşmə əlaməti olduqda dəyərsizləşmə üzrə yoxlamadan keçməlidir.

Bərpa dəyəri ədalətli dəyərdən satış və istifadə dəyərlərini çıxıldıqdan sonra alınan daha yüksək məbləğdir. İstismar dəyərini qiymətləndirərkən təxmin edilən gələcək dövrlərin pul axınları pulun vaxt üzrə dəyərinin və gələcək pul axınları ilə bağlı təxminlərə düzəliş edilməmiş aktiv üçün səciyyəvi olan risklərin hazırkı bazar qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən vergiyə qədərki diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərinə qədər diskontlaşdırılır.

Aktivin bərpa dəyərinin onun balans dəyərindən az olduğu hesablanarsa, belə aktivin balans dəyəri bərpa dəyərinə kimi azaldılır. Dəyərsizləşmə üzrə zərər sonradan əvəzləndirilərsə, aktivin balans dəyəri hesablaşmasına düzəliş verilmiş bərpa dəyərinə qədər artırılır, bu şərtlə ki, artırılmış belə balans dəyəri aktivin dəyərsizləşmə zərərinin tanımadığı keçmiş illərdə müəyyən edilmiş balans dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin bərpası dərhal mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Cəmiyyət vergi hesabatlarının qanunvericiliyə uyğun olduğuna inansa da, vergi orqanları tərəfindən yoxlama zamanı mübahisələndirilə biləcək məsələlər olduqda vergi öhdəliyi olaraq tanınır və nəticədə Cəmiyyət bu məsələ ilə bağlı risklərini azaldır.

Cəmiyyət keçmiş təcrübəsinə və qanunvericiliyin şərhinə əsaslanaraq vergi öhdəliyi hesablaşmalarının düzgün olmasına inanır. Bu dəyərləndirmə fərziyyələrə əsaslandığından gələcək dövrlərdə düzəliş edilməsi zərurəti yarana bilər. Bu cür zərurət yarandıqda mənfəət vergisi xərci məsələnin aşkar olunduğu dövrdə uyğunlaşdırılır.

Əməliyyat vergiləri

Azərbaycan Respublikasında Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq hesablanan bir sıra digər vergilər tətbiq edilir. Belə vergilər əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda daxil edilir.

Cari vergi

Ödənilməli olan cari vergi ili üzrə cəlb olunan mənfəət əsasında tutulur. Vergiyə cəlb olunan mənfəət digər illərdə vergiyə cəlb olunmuş yaxud gəlirdən çıxılan və heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan yaxud gəlirdən çıxılmayan gəlir və xərc maddələri ilə əlaqədar mənfəət və zərər haqqında hesabatda əksini tapmış mənfəətdən fərqlənir. Cəmiyyətin cari vergi ilə bağlı öhdəliyi hesabat dövrünün sonuna qanuni qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam həcmdə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsində qeyd edilən "İnvestisiya təşviqi" sənədini almış hüquqi şəxsin həmin sənədi aldığı tarixdən əldə etdiyi mənfəətin 50%-nə görə nəzərə alınan güzəşt məbləği tətbiq edilir.

İşçi heyəti üzrə ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi Yanında Dövlət Vergi Xidmətinə ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və müvafiq gəlir vergisi Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır.

İşçilərin mükafatları

Əmək haqları, Dövlət Sosial Müdafiə fonduna ödənilən vəsaitlər, illik ödənilən məzuniyyət haqları və xəstəlik müavinətləri, mükafatlar və qeyri-monetar mükafatlar Cəmiyyətin işçilərinin bu vəsaitləri almaq üçün işlədikləri dövr üzrə hesablanır.

Ehtiyatlar

Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Mal və material ehtiyatları

Mal və material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərindən aşağı olanı ilə ifadə edilir. Mal və material ehtiyatlarının qiyməti ehtiyatların ilkin qiymətləndirilmə və satılma ardıcılığı üsulu ilə (EQSA) təyin edilir və birbaşa olaraq satınalma, hasilat, nəqliyyat və emal xərclərini əhatə edir. Mal və material ehtiyatlarının qalıq dəyəri, dəyərinin az olmasından asılı olaraq ya bu mal və material ehtiyatlarının maya dəyərində əsasən, ya da xalis amortizasiya dəyərində əsasən qiymətləndirilir. Xalis realizasiya dəyəri ehtiyatların dəyərindən aşağı olduğu təqdirdə, qalıq dəyər xalis satış qiymətinə qədər salınır və artıq məbləğ dərhal məcmu gəlirlər hesabatına daxil edilir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatların çıxılması ilə tanınır. Avans ödənişi ilə əlaqədar olan malların və ya xidmətlərin əldə edilməsi bir ildən sonra gözlənilirsə və ya avans ödənişi ilkin tanınmadan sonra uzunmüddətli aktiv kimi tanınacaq aktivə aiddirsə, avans ödənişi uzunmüddətli kimi təsnifatlaşdırılır.

Cəmiyyətin aktiv üzərində nəzarət əldə etdiyi və bu aktivlə əlaqədar gələcəkdə iqtisadi mənfəətin axını ehtimal edildiyi hallarda aktivin əldə edilməsi üçün edilən avans ödənişləri aktivin qalıq dəyərində ötürülür. Digər avans ödənişləri mallar və ya xidmətlər alındıqdan sonra mənfəət və zərər hesablarında əks etdirilir. Avans ödənişlərinə aid olan aktivlərin, malların və ya xidmətlərin alınmaması üzrə müəyyən göstəricilər yarandıqda avans ödənişinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixinə əməliyyatın həyata keçirilməsində maraqlı olan, yaxşı məlumatlandırılmış və bir-birindən asılı olmayan alıcı və satıcı arasında aktivin mübadilə edilə biləcəyi məbləğ və ya nəzərdə tutulmuş öhdəlikdir. Məqsədə uyğun olduqda, Cəmiyyət, həmin alət üzrə fəal bazara çıxarılmayan qiymətləri istifadə edərək alətin ədalətli dəyərini ölçür. Təyin edilmiş qiymətlər müntəzəm və tam olduqda, həmçinin bazar şəraitində baş verən bazar əməliyyatlarını faktiki və müntəzəm olaraq əks etdirdikdə bazar fəal hesab olunur. Maliyyə aləti üzrə bazar fəal olmadığı təqdirdə Cəmiyyət qiymətləndirmə üsulundan istifadə etməklə ədalətli dəyəri yaradır. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu bazarın istehsal amillərindən maksimum istifadə edir, Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bağlı xüsusi olan ehtimallara mümkün qədər az əsaslanır, bazar iştirakçılarının qiymət təyin edərkən nəzərə aldıkları bütün amilləri birləşdirir və maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi üçün qəbul edilmiş iqtisadi metodologiyaya uyğun davranır.

Şerti aktiv öhdəliklər

Şerti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında tanınmır, lakin, hesablaşma üzrə vəsaitlərin azalması ehtimalı olduqda, belə öhdəliklər açıqlanmalıdır. Şerti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır, lakin, onlarla bağlı iqtisadi mənfəətin əldə olunacağı ehtimal edildikdə açıqlanmalıdır.

Xarici valyutalar

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları hazırlanarkən, onun əməliyyat valyutasından başqa digər valyuta (xarici valyutalar) ilə aparılan əməliyyatlar belə əməliyyatların aparıldığı tarixdə üstünlük təşkil edən mübadilə məzənnələri ilə qeydə alınır. Hər hesabat dövrünün sonunda, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərini müəyyən olunduğu tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilir. Xarici valyutada ədalətli dəyər ilə uçota alınmış qeyri-pul vəsaitlərinin valyuta mövqeyi ədalətli dəyərini müəyyənləşdirdiyi tarixdə üstünlük təşkil edən məzənnə təkrar qiymətləndirilir. Monetar maddələr üzrə valyuta fərqləri aşağıdakı hallar istisna olmaqla mənfəət və ya zərər hesabında baş verdiyi dövrdə tanınır:

- Gələcəkdə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş başa çatdırılmamış aktivlərlə əlaqəli xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə məzənnə fərqləri, xarici valyuta ilə ifadə olunmuş borclar üzrə faiz xərclərinə düzəliş kimi hesab olunduqda aktivlərin dəyərinə daxil edilir.
- Müəyyən xarici valyuta risklərinin qarşısını almaq üçün aparılan əməliyyatlar üzrə valyuta fərqləri (aşağıdakı həcinqin uçotu qaydalarına baxın) və hesablaşmanın olmadığı və olacağı güman edilməyən xarici

əməliyyatlarda xalis investisiya formalaşdırır), hansı ki, ilk əvvəl digər gəlirlərdə göstərilir və daha sonra səhmdar kapitalından pul vəsaitlərinin mənfəət və zərər hesabına təsnif edilir.

- Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi məqsədilə ilə Cəmiyyətin xarici əməliyyatlarının aktiv və öhdəlikləri hər hesabat müddətinin sonunda qüvvədə olan mübadilə məzənnələri əsasında AZN-ə çevrilir, istisna hallarda valyuta mübadilə məzənnələri həmin müddət ərzində əhəmiyyətli dərəcədə tərəddüd etdiyi halda sövdəşmələrin tarixində qüvvədə olan valyuta mübadilə məzənnələri istifadə olunur. Hər hansı valyuta mübadilə fərqləri meydana gəlirdi halda digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınır və kapitalda toplanır.
- Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında Cəmiyyətin ilin sonunda tətbiq etdiyi valyuta mübadiləsi məzənnələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 ABŞ dolları / 1 AZN	1.7000	1.7000	1.7000
1 Avro / 1 AZN	1.7724	1.8766	1.8114
1 GBP / 1 AZN	2.1382	2.1643	2.0477

Cəmiyyət növbəti ildə aktivlərin və öhdəliklərin hesabat olunan məbləğlərinə təsir edəcək qiymətləndirmələr aparır və fərziyyələr irəli sürülür. Qiymətləndirmələr və mühakimələr davamlı qaydada aparılır, rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, habelə şəraitə uyğun hesab olunan gələcək hadisələrlə bağlı gözləntilərə əsaslanır. Rəhbərlik mühasibat uçotu qaydalarının tətbiqi prosesində qiymətləndirmə tələb olunan mühakimələrdən əlavə bəzi qərarlar və növbəti ildə aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində mühüm düzəlişlərə səbəb ola biləcək qiymətləndirmələr aşağıdakılardan ibarətdir:

Kreditlərin və debitor borclarının dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət dəyərsizləşməni müəyyən etmək məqsədilə kreditləri və debitor borclarını mütamadi olaraq nəzərdən keçirir. Cəmiyyətin kreditlər və debitor borcları portfelinə baş vermiş dəyərsizləşmə üzrə zərərin tanınması üçün kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaradılır.

Cəmiyyətin kredit və debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlara dair mühasibat təxminlərini qeyri-müəyyən hesab edir, ona görə ki, onlar gələcək defolt dərəcələri barədə fərziyələrin, eləcə də dəyərsizləşmiş kreditlər və debitor borcları ilə bağlı potensial itkilərin qiymətləndirilməsinin yaxın keçmişdəki fəaliyyət nəticələrinə əsaslanması səbəbindən vaxtaşırı olaraq dəyişikliklərə çox məruz qalır və Cəmiyyətin hesablandığı zərər ilə faktiki zərər arasında hər hansı əhəmiyyətli fərq müqabilində ondan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək ehtiyatların qeyd edilməsi tələb oluna bilər.

Borcuların maliyyə çətinlikləri ilə üzləşdikdə və belə borculara dair tarixi məlumat mənbələri az sayda olduqda, Cəmiyyət hər hansı dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləğini hesablamaq üçün rəhbərliyin mülahizələrindən istifadə edir.

Eynilə, Cəmiyyət keçmiş fəaliyyət nəticələri, keçmiş müştəri davranışı, daxilində borcunun ödəniş etmə vəziyyətindəki mənfəət dəyişiklikləri göstərən müşahidə oluna bilən məlumatları, eləcə də daxilində aktiv üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməməsi halları ilə əlaqəli olan ölkə və yerli iqtisadi şəraitlərə əsaslanmaqla gələcək pul axınlarındakı dəyişiklikləri hesablayır. Rəhbərlik kredit riski ilə səciyyələnən aktivlər halında avvəllər baş vermiş zərər üzrə keçmiş təcrübəyə və kreditlər unda olduğu kimi dəyərsizləşməyə dəlalət edən obyektiv sübutlara əsaslanan ehtimallardan istifadə edir. Cəmiyyət tarixi məlumatlarda əksini tapmamış hazırkı vəziyyətlərin qeyd edilməsi məqsədilə kreditlər üzrə müşahidə oluna bilən məlumatlara düzəliş etmək üçün rəhbərliyin mühakimələrdən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi üzrə ehtiyat müddəasının daxil edilməsi mövcud iqtisadi və siyasi şəraitlərə əsasən müəyyən olunmuşdur. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında belə şəraitlərdə hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini və belə dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi üzrə ehtiyatlara necə təsir göstərəcəyini qabaqcadan söyləmək iqtidarında deyil.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və qalıqlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərəflərdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edilərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

4. YENİ VƏ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ (MHBS) TƏTBİQİ

Maliyyə hesabatlarında hesabat olunan məbləğlərə təsir edən MHBS-lərə düzəlişlər. Cari ildə hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlərə təsir edən aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş Standartlar və Şərhlər qəbul edilmişdir.

- MHBS 10, MHBS 12 VƏ MUBS 27-yə düzəlişlər- İntestisiya müəssisələri
- MUBS 32-yə düzəlişlər-Maliyyə Aktivlərinin və Maliyyə öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi
- MUBS 36-ya düzəlişlər- Qeyri –maliyyə aktivləri üçün bərpa dəyəri ilə bağlı açıqlamalar
- MUBS 39-a düzəlişlər- Törəmə maliyyə alətlərinin ötürülməsi və hecinq uçotunun davam etdirilməsi
- MHBSKŞ 21- İcbari ödənişlər

Bu düzəlişlər və şərhlər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına heç bir təsir göstərməmişdir. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilməmiş MHBS-lər Cəmiyyət buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş aşağıdakı yeni və düzəliş edilmiş MHBS –ləri tətbiq etməmişdir:

- MUBS 19-a düzəlişlər- Müəyyən olunmuş müavinat planları: İşçilər tərəfindən ödəmələr
- 2010-2012-ci illəri əhatə edən dövr üzrə MHBS-lərə illik düzəlişlər
- 2011-2013-cü illəri əhatə edən dövr üzrə MHBS-lərə illik düzəlişlər
- 2012-2014-cü illəri əhatə edən dövr üzrə illik düzəlişlər
- MHBS 14 Tariflərin tənzimlənməsi üzrə təxirə salınmış hesablar
- MUBS 16 və MUBS 38-ə düzəlişlər- Məqbul Köhnəlmə və Amortizasiya Metodlarının Aydınlaşdırılması
- MHBS 11-ə düzəlişlər-Birgə Əməliyyatlarda İştirak Paylarının Alışının uçotu
- MHBS 10 və MUBS 28-ə düzəlişlər- İntestor ilə Asılı müəssisə və ya Birgə Müəssisə arasındakı Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi
- MHBS 15 Müştərilərlə Müqavilə üzrə Gəlirlər
- MHBS 9 Maliyyə Alətləri

MHBS 9 Maliyyə Alətləri, 2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmış MHBS 9 maliyyə aktivlərinin təsnifatı və qiymətləndirilməsi üçün yeni tələbləri təqdim edir. Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsi, habelə tanınmasının dayandırılması ilə bağlı yeni tələblərin daxil edilməsi məqsədilə 2010-cu ilin oktyabrında , ümumi hecinq uçotu ilə bağlı yeni tələblərin daxil edilməsi üçün 2013-cü ilin noyabrında MHBS 9-a düzəliş olunmuşdur. 2014-cü ilin iyul ayında BMUSS əsasən maliyyə aktivləri üçün dəyersizləşmə tələblərini, habelə təsnifləşdirmə və ölçülmə tələbləri ilə bağlı məhdud düzəlişləri tətbiq edən MHBS 9-un yekun versiyası hazırlanmışdır. MHBS 9-un məqsədi Maliyyə Alətləri Tanıma və Ölçülmə adlı 39-u əvəz etməkdən ibarətdir.

Tanınma və ölçülmə

MHBS 9 üzrə əsas tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi. Maliyyə aktivləri onların saxlandığı biznes modelinə və müqavilə üzrə pul daxilolmalarının yığılması məqsədini daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılan və müqavilə üzrə pul daxilolmaları yalnız əsas borc məbləği, elece də ödənilməmiş əsas borc məbləği üzrə faizlərin ödənilməsindən ibarət borc alətləri adətən ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərle ölçülür. MHBS 9-un 2014-cü il versiyası müqavilə üzrə. Pul vəsaitlərinin toplanması və maliyyə aktivlərinin satılmasından, elece də ilkin tanınmadan sonra digər məcmu gəlirlər hesabatında ədalətli dəyərle tanınan belə maliyyə aktivləri üzrə müəyyən olunmuş tarixlərdə qalıq borclar üzrə əsas borc və faiz məbləğlərinin toplanmasından ibarət olan biznes modeli çərçivəsində borc alətləri üçün "digər məcmu gəlirlər üzrə ədalətli dəyər" kateqoriyasını təqdim edir. Bütün digər borc və kapital investisiyaları ədalətli dəyərle ölçülür. Bundan başqa, Maliyyə alətləri haqqında MHBS 9-a əsasən müəssisələr yalnız dividend üzrə gəliri mənfəət və ya zərər hesablarında tanımaq şərtilə kapital investisiyasının (ticarət üçün saxlanılmayan) ədalətli dəyərində sonrakı
- dəyişikliklərin digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda təqdim edilməsi ilə bağlı yekun seçim edə bilirlər.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi. Maliyyə öhdəlikləri MUBS 39-da olduğu kimi eyni tərzde təsnifləşdirilir, lakin müəssisənin öz kredit riskinin ölçülməsinə tətbiq olunan tələblər üzrə fərqlər mövcuddur. MHBS 9

maliyyə öhdəliyinin kredit riskindəki dəyişikliklərə şamil olunan belə öhdəliyin ədalətli dəyərində dəyişiklik məbləğinin (öhdəliklərin kredit riskində dəyişikliklərin təsirinin digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatda tanınması mənfəət və ya zərər üzrə uçot uyğunsuzluğu əmələ gətirmiyənədək) digər məcmu gəlirlərdə tanınmasını tələb edir.

- Maliyyə öhdəliyinin kredit riskinə şamil olunan ədalətli dəyərde dəyişikliklər daha sonra mənfəət və ya zərər üzrə yenidən təsnifləşdirilir.
- Dəyərsizləşmə MHBS 9-un 2014-cü il versiyası maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi ilə bağlı MUBS 39-dakı "çəkilməmiş kredit zərərləri modeli" nin əksinə olaraq "gözlənilən kredit zərərləri modeli" ni təqdim edir. Gözlənilən kredit zərərləri modeli kredit riskindəki dəyişiklikləri əks etdirmək üçün müəssisə tərəfindən belə kredit zərərlərinin və onlarla bağlı dəyişikliklərin ilkin tanınma dövründən başlayaraq hər hesabat tarixində uçota alınmasını tələb edir. Digər sözlərlə desək, kredit hadisəsinin kredit zərəri tanınmamışdan əvvəl baş verməsi artıq vacib deyil.
- Hecinqin uçotu. Maliyyə və qeyri-maliyyə risklərinin hecinqi zamanı müəssisələr tərəfindən riskin idarə edilməsi fəaliyyətlərinin yerinə yetirilmə üsullarını açıqlayan yeni hecinq uçotu modeli təklif edir. MHBS 9-a əsasən hecinq uçotuna uyğun olan əməliyyatların növləri, xüsusilə hecinq alətlərinə aid olan alətlərin növlərinin artırılması və hecinq uçotunun tətbiq olunduğu qeyri-maliyyə alətlərinin risk komponentlərinin növləri ilə bağlı daha geniş imkanlar verilir. Bundan əlavə, effektivlik testi öyrənilmiş və "iqtisadi münasibətlər" in əsasları ilə əvəzlənmişdir. Həmçinin, keçmiş dövrlərə şamil olunmaqla qiymətləndirmə artıq tələb edilmir. Müəssisədə riskin idarə edilməsi fəaliyyətlərinə dair güclü açıqlama tələbləri tətbiq olunmuşdur.
- Tanınmanın dayandırılması. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması üçün tələblər MUBS 39-dan köçürülmüşdür.

Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cari ildə Şirkət İdarə Heyəti tərəfindən 1 yanvar 2021-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövr üçün qüvvəyə minən BMHS Standartlarına və Şərhlərinə aşağıdakı düzəlişləri tətbiq etmişdir. Onların qəbul edilməsi açıqlamalara və bu maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlərə heç bir əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir.

- BMHN 9, BMST 39 və BMHN 7-də dəyişikliklər - Faiz dərəcəsi standart islahatı - 2019-cu ilin sentyabr ayında BMUSŞ Faiz nisbətinin islahatı ilə çıxış etmişdir (BMHN 9, BMST 39 və BMHN 7-də dəyişikliklər). Bu düzəlişlər davamlı faiz dərəcəsi islahatları nəticəsində cari faiz dərəcələrinə təsir edən hedcinq edilmiş maddələr və ya hedcinq alətləri dəyişdirilməmişdən əvvəl qeyri-müəyyənlik dövrü ərzində təsir edilmiş hedcinqlər üçün hedcinq uçotunun davam etməsinə imkan vermək məqsədilə xüsusi hedcinq uçotu tələblərini dəyişdirir. Düzeltilmiş faiz dərəcəsi risklərinə hedcinq mühasibatlığını tətbiq etmədiyi üçün Şirkətlə əlaqəli deyil.
- Covid-19 ilə əlaqəli icarə güzəştləri adlı BMHN 16-ya düzəliş - Dəyişiklik, BMHN 16-ya praktiki məqsədəuyğunluq tətbiq etməklə COVID-19-un birbaşa nəticəsi olaraq yaranmış icarə güzəştlərinin uçotunda icarəçini praktiki azad etmə ilə təmin edir. Praktiki məqsədəuyğunluq icarəçiyə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə dəyişikliyi olub olmadığını qiymətləndirməmək seçimi verir. Bu seçimi həyata keçirən icarəçi dəyişikliyin icarədə dəyişiklik olmadığı kimi BMHN 16 -nı tətbiq etməklə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştidən yaranan hər hansı dəyişikliyi nəzərə almalıdır.

Praktiki məqsədəuyğunluq yalnız COVID-19-un birbaşa nəticəsi olaraq meydana gələn icarə güzəştlərinə və yalnız aşağıdakı şərtlərin hamısı yerinə yetirildikdə tətbiq edilir:

- (a) İcarə ödənişlərindəki dəyişiklik icarə müqaviləsi ilə dəyişiklikdən dərhal əvvəl qüvvədə olan icarə haqqı ilə eyni və ya ondan az olan icarə haqqının yenilənməsinə gətirib çıxarır;
- (b) İcarə ödənişlərində hər hansı azalma, yalnız əvvəlcə 30 iyun 2021-ci il tarixində və ya bu tarixə qədər olan ödənişlərə təsir edir (30 iyun 2021-ci il tarixində və ya daha əvvəl azaldılmış icarə ödənişləri və 30 iyun 2021-ci il tarixini keçən artmış icarə ödənişləri ilə nəticələnsə, icarə güzəşti bu şərti qarşılayır) və
- (c) İcarənin digər şərtlərində əsaslı dəyişiklik yoxdur.

Cari maliyyə ilində şirkət məqsədəuyğun olmadığı üçün BMHN 16-ya (BMUSŞ tərəfindən 2020-ci ilin may ayında buraxılmış) dəyişiklik tətbiq etməyib.

- BMHN Standartlarında Konseptual əsaslara İstinadlara Dəyişikliklər - Dəyişikliklər yeni əsaslara istinad etmək üçün təsir olunan Standartlara müvafiq dəyişiklikləri əhatə edir. Lakin, bu dəyişikliklərin hamısı əsaslara istinadlar və sitatlarla əlaqədar olaraq bu açıqlamaları yenilənmiş Konseptual Əsasla istinad edəcək şəkildə yeniləmir. Bəzi bəyanatlar yalnız Əsasların hansı versiyasına istinad etdiklərini göstərmək (2001-ci ildə BMUSŞ tərəfindən qəbul edilmiş BMUSK Əsasları, 2010-cu il BMUSŞ Əsasları və ya yenilənmiş 2018-ci il Əsasları) və ya ya da Standartdakı təriflərin yenilənmiş Konseptual Əsaslarda hazırlanmış yeni təriflərlə yenilənmədiyini göstərmək üçün

yenilənmişdir. Dəyişdirilən Standartlar BMHN 2, BMHN 3, BMHN 6, BMHN 14, UMS 1, UMS 8, UMS 34, UMS 37, UMS 38, MHŞBK 12, MHŞBK 19, MHŞBK 20, MHŞBK 22 və SIC-32 - dir.

- BMHN 3 - İşin tərfi bəndinə dəyişiklik - Dəyişikliklər aydınlaşdırır ki, müəssisələrin ümumiyyətlə nəticələrə olmasına baxmayaraq, inteqrasiya edilmiş fəaliyyətlər və aktivlər toplusu üçün bir iş kimi qiymətləndirilməsi üçün nəticələr tələb olunmur. Bir işi qəbul etmək üçün əldə edilmiş fəaliyyət və aktivlər toplusuna ən azı nəticələr yaratmaq qabiliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə kömək edən giriş məlumatları və maddi proses daxil olmalıdır.

Dəyişikliklər bazar iştirakçılarının hər hansı çatışmayan ilkin məlumatları və ya prosesi əvəz edə biləcəyinə və nəticələr çıxarmağa davam edə biləcəyinə dair qiymətləndirməni ləğv edir. Dəyişikliklər həmçinin əhəmiyyətli prosesin əldə edilib-edilməməsinə müəyyənləşdirməyə kömək edən əlavə rəhbərliyi də təqdim edir.

Dəyişikliklər əldə edilmiş fəaliyyət və aktivlər toplusunun bir müəssisə olub olmamasının sadələşdirilmiş qiymətləndirməsinə imkan verən mütləq olmayan konsentrasiya testini təqdim edir. Mütləq olmayan konsentrasiya testinə əsasən, əldə edilmiş ümumi aktivlərin ədalətli dəyərinin hamısı müəyyən edilə bilən bir aktivdə və ya oxşar aktivlər unda cəmləndiyi təqdirdə, əldə edilmiş fəaliyyət və aktivlər toplusu bir iş deyildir.

Dəyişikliklər əldə etmə tarixi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya ondan sonra olan bütün iş birləşmələrinə və aktivlərin əldə edilməsinə perspektivli şəkildə tətbiq olunur.

- BMUS 1 və BMUS 8-də dəyişikliklər Əhəmiyyətin tərfi - Dəyişikliklər BMUS 1-də materialın tərfini daha asan başa düşməyə kömək edir və BMHN Standartlarında əsas əhəmiyyət anlayışını dəyişdirmək məqsədi daşımır. Əhəmiyyətli məlumatları qeyri-əhəmiyyətli məlumatlarla 'gizlətmək' anlayışı yeni tərfin bir hissəsi kimi daxil edilmişdir.
- İstifadəçiləri təsir edən əhəmiyyətliliyin həddi 'təsir göstərə bilər' "əsaslı şəkildə təsir edə biləcəyi gözlənilə bilər" kimi dəyişdirildi.
- BMUS 8-də əhəmiyyətin tərfi BMUS 1-də əhəmiyyətin tərfinə istinad ilə əvəz edilmişdir. Bundan əlavə, ardıcılıqı təmin etmək üçün BMUSŞ, "əhəmiyyət" tərfini ehtiva edən və ya "əhəmiyyət" termininə istinad edən digər Standartlara və Konseptual Əsaslara düzəliş etmişdir.

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhlər

Cəmiyyətin erkən hələ ki, qəbul etməməyə qərar verdiyi, gələcək hesabat dövrlərində qüvvəyə minəcək BMUSŞ tərəfindən buraxılmış bir sıra standartlar, standartlara düzəlişlər və şərhlər mövcuddur.

BMHN 17	Sığorta müqavilələri
BMHN 10 və BMUS 28 (dəyişikliklər)	Bir sərmayəçi ilə onun ortağı və ya birgə müəssisəsi arasında aktivlərin satışı və ya kapital qoyuluşu
BMUS 1 -ə dəyişikliklər	Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifatı
BMHN 3 - ə dəyişikliklər	Konseptual əsaslara istinad
BMUS 16 – a dəyişikliklər	Əsas vəsaitlər — İstifadədən əvvəl əldə edilən gəlirlər
BMUS 37 -ə dəyişikliklər	Çətin müqavilələr – Müqavilənin yerinə yetirilməsinin dəyəri
BMHN Standartlarının 2018-2020 dövrünə illik təkmilləşdirmələr	BMHN 1-ə düzəlişlər - Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartları, BMHN 9 Maliyyə Alətləri, BMHN 16 İcarə və BMUS 41 Kənd Təsərrüfatı standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi

Rəhbərlik aşağıda qeyd olunanlar istisna olmaqla, yuxarıda sadalanan Standartların qəbul edilməsinin gələcək dövrlərdə şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyini gözləmir:

BMUS 1-də dəyişikliklər - Öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli kimi təsnifatı

BMUS 1-də edilən dəyişikliklər hər hansı aktiv, öhdəlik, gəlir və xərclərin və ya bu maddələr haqqında açıqlanan məlumatların məbləği və ya vaxtına deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti hesabatında cari və ya uzunmüddətli kimi təqdim edilməsinə təsir edir.

Dəyişikliklər öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli kimi təsnif edilməsinin hesabat dövrünün sonunda mövcud olan hüquqlara əsaslandığını aydınlaşdırır, təsnifatın müəssisənin ödənişini təxirə salma hüququndan istifadə edib etməyəcəyi ilə bağlı gözləntilərdən təsirlənmədiyini göstərir, hesabat dövrünün sonunda müqavilələrə əməl edildiyi təqdirdə hüquqların mövcud olduğunu izah edir və hesablaşmanın pul vəsaitləri, kapital alətləri, digər aktivlər və ya xidmətlərin qarşı tərəfə köçürülməsinə aid olduğunu aydınlaşdırmaq üçün 'hesablaşma' tərfini təqdim edir. Dəyişikliklər 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün retrospektiv olaraq tətbiq olunur, erkən tətbiqinə də icazə verilir.

BMUS 16-da dəyişikliklər - Əsas vəsaitlər - İstifadədən əvvəl əldə edilən gəlirlər

Dəyişikliklər əsas vəsaitlərin dəyərindən həmin vəsaitlər istifadəyə verilməmişdən qabaq istehsal edilmiş əşyaların satışından əldə olunan gəlirlərin, yəni aktivin fəaliyyət göstərə bilməsi üçün lazım olan yərə və şəraitə gətirildikdə əldə edilən gəlirlərin çıxılmasını qadağan edir. Nəticə etibarilə, müəssisə bu cür satış gəlirlərini və əlaqədar xərcləri mənfəət və zərər hesabında tanıyır. Müəssisə bu ehtiyatların dəyərini BMUS 2 Ehtiyatlar - a uyğun ölçür. Dəyişikliklər həmçinin 'aktivin düzgün işləyib işləmədiyini yoxlamaq' mənasını da açıqlayır. Dəyişikliklər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir, erkən tətbiqinə icazə verilir.

5. Müştərilərlə müqavilələrdən əldə edilən gəlir

Gəlirlərin açıqlanması	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Malların təqdim edilməsindən gəlir		30 790
İşlərin görülməsindən və xidmətlərin göstərilməsindən gəlir	201 753 414	86 294 434
Sair gəlirlər	791 748	1 208 399
CƏMI	202 545 162	87 533 623

Top 10 müştəri	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Cenub Elektrik Stansiyası		
Sumqayıt Elektrik Stansiyası		103 665
Qarabag RES MMC		
Azersulfat MMC		
ŞİMAL ES MMC	43 200	5 355 000
Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası MMC (IES)	111 462 058	23 026 001
AZƏRENERJİ ASC (22/957)	78 482 137	48 022 729

6. Malın dəyəri

Xərclər üzrə bölgü	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Xammal və materiallar	68 708 499	40 516 247
Bilavasitə malların təqdim edilməsi (işlərin görülməsi, xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı sair xərclər	55 822 166	21 086 090
CƏMI	124 530 665	61 602 337

7. Faizlərlə əlaqədar xərclər və ayırmalar

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Faizlərlə əlaqədar xərclər və ayırmalar	1 073 082	677 410
CƏMI	1 073 082	677 410

8. Xərclər

Əməliyyat xərcləri	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
İcarə haqqı	4 863 071	857 305
Enerji xərcləri	74 291	87 744
Qaz xərcləri	13 060	11 118
Yanacaq xərcləri	961 584	1 060 901
Su və kanalizasiya xərcləri	7 034	6 271
Rabitə xərcləri	98 262	33 830
Mühafizə xərcləri	90 957	43 536
Bank xidməti üzrə xərclər	638 762	329 064
Reklam xərcləri	14 816	12 458
Elmi tədqiqat, layihə axtarış və təcrübə konstruktor işlərinə çəkilən xərclər		58 976
Təmir xərcləri	273 434	228 357
Nəqliyyat xərcləri	24 447 866	2 981 808
Sığorta üzrə xərclər	385 007	212 582
Digər xərclər	6 384 208	1 179 880
CƏMI	38 252 351	7 103 831

8. Xərclər

Ümumi və inzibati xərclər	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Əmək haqqı xərcləri	16 632 134	4 943 186
Sosial sığorta haqları	3 122 763	942 446
Norma daxilində ezamiyyə xərcləri	491 982	157 352
Sair inzibati xərcləri	108 157	97 831
CƏMI	20 355 035	6 140 815

BCC GROUP QSC
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

İlkin dəyəri	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Maşın və avadanlıq	Hesablama texnikası	Bina, torpaq	Qeyri maddi aktiv	CƏMI
Dekabr 31, 2019 tarixinə dəyər	585 094	355 651	1 879 504	163 086	5 718 110	66 529	8 767 974
Mədaxil	307 026	166 578	2 964 573	70 528			3 508 705
Məxaric							-
Dekabr 31, 2020 tarixinə dəyər	892 120	522 229	4 844 077	233 614	5 718 110	66 529	12 276 679
Mədaxil	1 839 800	34 342	179 273	15 688		130 461	2 199 564
Məxaric			26 286				-26 286
Dekabr 31, 2021 tarixinə dəyər	2 731 920	556 571	4 997 064	249 302	5 718 110	196 990	14 449 957
Mədaxil	2 322 451	66 991	217 897	35 251			2 642 590
Məxaric							-
Dekabr 31, 2022 tarixinə dəyər	5 054 371	623 562	5 214 961	284 553	5 718 110	196 990	17 092 547
Mədaxil	2 906 606	136 005	2 321 422	163 582	8 000 000		13 527 615
Məxaric							
Dekabr 31, 2023 tarixinə dəyər	7 960 977	759 568	7 536 384	448 135	13 718 110	196 990	30 620 164
Mədaxil	1 564 691	176 294	169 346	87 483			1 997 813
Məxaric							
Dekabr 31, 2024 tarixinə dəyər	9 525 668	935 862	7 705 729	535 618	13 718 110	196 990	32 617 977

Yığılmış amortizasiya və amortizasiya	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Maşın və avadanlıq	Hesablama texnikası	Bina, torpaq	Qeyri maddi aktiv	CƏMI
Dekabr 31, 2021 tarixinə cəmi	932 531	280 332	2 033 242	154 031	532 562	-	3 932 697
Amortizasiya və köhnəlmə	1 030 460	84 849	651 724	40 697	153 268	-	1 960 998
Məxaric üzrə amortizasiya	-	-	-	-	-	-	-
Dekabr 31, 2022 tarixinə cəmi	1 962 991	365 180	2 684 966	194 728	685 830	-	5 893 695
Amortizasiya və köhnəlmə	-	-	-	-	-	-	-
Məxaric üzrə amortizasiya	-1 499 497	-93 762	-982 670	-73 909	-142 540	-	-2 792 378
Dekabr 31, 2023 tarixinə cəmi	-3 462 488	-458 943	-3 667 636	-268 637	-828 370	-	-8 686 074
Amortizasiya və köhnəlmə	-	106 397	834 512	78 636	132 562	-	-2 667 901
Məxaric üzrə amortizasiya	-	-	-	-	-	-	-
Dekabr 31, 2024 tarixinə cəmi	-4 978 283	-565 340	-4 502 148	-347 273	-960 932	-	-11 353 975
<i>Balans dəyəri</i>							
31 dekabr 2021-ci il tarixinə məbləğ	1 799 389		276 240	2 963 822	95 271	5 185 548	10 517 260
31 dekabr 2022-ci il tarixinə məbləğ	3 091 380		258 382	2 529 995	89 825	5 032 280	11 198 852
31 dekabr 2023-ci il tarixinə məbləğ	4 498 489		300 626	3 868 747	179 497	12 889 740	21 934 091
31 dekabr 2024-cü il tarixinə məbləğ	4 547 385		370 522	3 203 581	188 344	12 757 178	21 264 002

10. Mənfəət vergisi

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə istinadən Mənfəət vergisi 20% dərəcə ilə müəyyən edilir.

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Mənfəət vergisi	(3 018 665)	(1 744 603)
CƏMI	(3 018 665)	(1 744 603)

11. Ödənilmiş avans

Satıcı	30 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
AZERI-STEEL 2009 MMC		588 348
AZPETROL LTD	48 135	81 830
BULUT CIVATA BAGLANTI ELEMANLARI	37 748	37 748
Azermech Trading FZE	59 952	59 952
Qranit-Beton MMC		10 019
Kaspi Qaz Servis MMC	82 944	82 944
Exxon A Group MMC		301 655
Evrensel Grup Elektrik LTD STI		20 400
Caspian Prom Oil MMC	948 934	309 173
Arcelor Mittal RZK Celik Servis		50 145
Guralp Vinc ve Makine Konstruksiyon Sanayi	169 590	169 590
Bi-Tech MMC	397 649	
AKYAPAK MAKINA SAN.VE TIC.A.S.	22	22
Electro Industries QSC	4 233 161	
Okean-Sv MMC (SSH)	236 000	236 000
Dilqem Eliyev Bayram	286 279	286 279
LVM Vinc Makina Asansor Insaat		90 950
TEZI LOGISTICS MMC		2 130 791
Intergate FZCO		3 892 980
Westtec Equipment Trading LLC	12 829 119	2 951 709
Impex I. FZE	44 932 909	17 860 832
OSG Groups Ltd	1 596 300	12 786 513
Senayecihaz SPE		1 377 782
Aldo Kimyasal	907 800	907 800
Kingspan Yapi Elemanlari A.S.	10 095	
ESBA Kaynak Makine LTD	149 115	
Gugler Water Turbines GMBH	161 700	
Siba Musavirlik	99 167	
Nord-S MMC	1 180 000	

Amil Tikinti MMC	92 387	
Star A+R MMC	177	
ITCS Endustriyel	12 873	
OSG Groups Ltd (3 terefli)	42 962 003	
Intergate (MacHeavy Trading)	6 017 980	
Reibel Transport	1 953 016	
2K Global Denizcilik	1 514 242	
ALT Capital PTE LTD	1 968 901	
Craft Insaat	1 875 860	
Suvari Gemi Kiralama	2 972 023	
Deniz Sera San ve Tic LTD	5 051 516	
Other companies	5 380 577	8 665 618
CƏMI	138 168 175	52 899 080

12.İnventar

Kateqoriya	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Davamedən işlər	32 244 837	14 031 759
İş davam edir		
Yenidən satış üçün mallar		
Satış üçün mallar	61 328	51 027
CƏMI	32 306 164	14 082 786

13. Debitor borcları

Şirkətlər üzrə	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
BP	36 305	36 305
AZƏRENERJİ ASC (Qobu)	764 398	764 398
AZƏRENERJİ ASC (24/633)	292 803	
Pasha Construction	36 935	36 935
"SOCAR-AQŞ" (0%)	46 834	46 834
"GILAN ORCHARDS" MMC	46	46
AZƏRBAYCAN İES MMC	60 782 182	
"ÇİNAR-R" MMC	32 443	32 443
"CASPIAN PROM OİL"	14 868	14 868
"AZƏRENERJİ" ASC-NİN "GƏNCƏ REGIONAL ELEKTRİK ŞƏBƏKƏSİ"	131 941	131 941
BAKI ES		
"AZELKO" MMC		

"GEEKON"	10 148	10 148
AZƏRSULFAT MMC	1 085 600	1 169 055
SUMQAYIT ES MMC	7 937	85 600
SHAHDAG HOTEL COMPANY MMC		
"AZMETAL KONSTRUKSIYA GROUP"		
ENCOTEC MMC	561 610	1 700 614
AZ.SAFE MMC	94 400	126 260
CƏMI	63 898 450	4 155 447

31 dekabr 2024-cü il tarixlərinə bütün ticarət debitor borcları müştərilərlə ABŞ dolları valyutasında bağlanmış müqavilələrlə təmsil edilmişdir, buna görə də valyuta dəyişmə riski ilə bağlı hər hansı ehtiyat qeyd edilməmişdir.

14. Pul və pul ekvivalenti

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Banks and deposit account		
ABB Bank	63	1
Access Bank	10 395	10 269 554
Pasha Bank	39 562	13 298
Kapital Bank	127 627	36 913 381
Ziraat Bank	1 518 919	32 962 086
ƏDV Depozit hesabı	4 450 891	2 004 489
CƏMI	6 147 458	82 162 810

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Valyuta üzrə bölgü		
AZN	6 139 543	82 162 810
USD	6 843	1 018
EUR	1 030	2 586 398
GBP	37	39
RUB	6	6 836
CƏMI	6 147 458	84 757 100

15. Kreditorlar üzrə borc

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Satıcı		
BROADFIELD DISTRIBUTION	36 743	36 743
HEMAT TRADE MMC	3 272	67 310
Norm ASC		9 664
Ortas Celik San ve Tic A.S		21 966
Rzayeva Jale Vaqif Qizi	100 000	100 000
Adigozelbeyov Emin Taleh oglu		9 322
Cicek Elektrik San.ve Tic. LTD		48 527
Assa Abloy Security Solutions MIF LLC		16 149
Azercell Telekom MMC	36 737	20 050
Titan D Limited MMC		22 656
Start IV MMC		14 308
ATC Air Trade Centre		11 245
GEOKON MMC		12 390
SEKTOR-M MMC		12
Musa Ferecli Mehemed		100 241
Az.ETLA institutu MMC	45 678	
Cicek Elektrik San.ve Tic. LTD (Orta Direk)	48 527	
MSB MMC	48 345	
Praha spol I.B.C. sro	42 076	
Azer KMI MMC (SSH)	64 708	
Musa Ferecli Mehemed (SSH)	100 241	
Caspian Services Group	39 519	
Azkord MMC	44 268	
Proform MMC	61 786	
Euroconstruction MMC (SSH)	161 075	
Renark MMC (SSH)	330 400	
AYSL of man dialog Freight LTD	125 986	
Himalay 2022 MMC (SSH)	472 176	
Metalsan Group MMC (SSH)	45 617	
MQS MMC	96 905	
Katerers Developers MMC	55 655	
GE Control Systems Shanghai Co.Ltd	142 205	
AZENCO ASC	46 746	
Gunes Sirketi	125 292	
Nar Kran MMC	147 904	
Kerberayiibrahim Eyyubov	39 358	

Xezer Deniz Gemiciliyi QSC	188 954	
ITM şirketi MMC	82 600	
Enes Construction MMC	113 246	
Memmed Mirzeyev Mirbala (SSH)	100 778	
Rulewave Int. Lojistik	498 413	
Master Tools MMC	2 504	
Metal Plus MMC	913	
Lotos Co LTD	30 767	
Nyukond MMC	30 351	
Qaya Neqliyyat MMC	12 832	
BROADFIELD DISTRIBUTION	36 743	
Turquoise MMC	135 534	
Other companies	643 561	2 828 200
CƏMI	4 338 415	3 318 783

16. Qısa müddətli bank kreditləri

Cəmiyyətin 2023-cü illər üzrə qısamüddətli bank kreditləri mövcud olmuşdur. Azərbaycanın ən qabaqcıl banklarından olan Paşa Bankdan, kredit əldə etmiş və məbləğləri zamanından əvvəl bağlamışdır. Beynəlxalq reyting agentliyi Fitch Ratings ölkənin ən iri banklarından biri olan PASHA banka "B+" səviyyəsində və "stabil" proqnozlu olmaqla uzunmüddətli emitent defoltu reytingi (EDR) vermişdir.

Xarici valyutada qısamüddətli EDR "B", davamlılıq reytingi "b+", dəstəklənmə reytingi "5", uzunmüddətli EDR-nin dəstəklənmə səviyyəsi isə "dəstəklənmə səviyyəsi yoxdur" kimi qiymətləndirilmişdir. Fitch Ratings-in mütəxəssisləri tərəfindən reytinglərin hazırlanması zamanı bankın maliyyə göstəriciləri - kapital, likvidlik və gəlirlilik nəzərə alınmışdır. Xatırladaq ki, bir həftə əvvəl Standard & Poor's reyting agentliyi Banka uzunmüddətli və qısamüddətli kontragent kreditləri üzrə "BB-/B" reytingini və "sabit" proqnoz təyin etmişdir.

	2024	2023	2022
Bank krediti	10 000 000	-	-

17. Uzunmüddətli cari öhdəliklər

Adı	2024	2023	2022
Rzayev Vüqar Nohbala	4 512 799	191 800	4 709 800

18. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Rəhbərliyə ödənişlər

Cəmiyyətin rəhbərliyinə Cəmiyyətin direktoru daxildir. Direktor təsdiqlənmiş əmək haqqı cədvəlinə uyğun olaraq Cəmiyyət tərəfindən əmək haqqı və mükafatlarla təmin edilir.

Əhəmiyyətli əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni müəssisənin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2024-cü il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda göstərilir.

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əlaqəli tərəflərlə	31 dekabr 2024	Əlaqəli tərəflərlə	31 dekabr 2023
Debitor borclar		63 898 451		4 155 446
Digər öhdəliklər	4 512 799	4 512 799	191 800	191 800

19. Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri BMS 32 "Maliyyə Alətləri: Təqdimat" və MHBS 9 "Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" standartlarına uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə vasitəsinin mübadilə edilə bildiyi məbləği təşkil edir və ən yaxşı olaraq bazar qiyməti ilə sübut edilir. Burada təqdim edilən təxminlər Agentliyin maliyyə alətini bazar vasitəsilə tam və ya qismən dəyişdirədiyi zaman əldə edəcəyi məbləğlərdən fərqli ola bilər.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilə balans üzrə qalıq dəyərləri arasındakı müqayisə aşağıda göstərilmişdir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2024		31 dekabr 2023	
	Ədalətli dəyəri	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyəri	Qalıq dəyəri
Debitor borclar	63 898 451	63 898 451	4 155 446	4 155 446
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6 147 458	6 147 458	84 757 100	84 757 100
Digər öhdəliklər	(4 512 799)	(4 512 799)	(191 800)	(191 800)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Cəmiyyət ölçmələrin aparılmasında istifadə olunan əlavələrin mühümlüyünü əks etdirən aşağıdakı ədalətli dəyər iyerarxiyasından istifadə etməklə ədalətli dəyərləri ölçür:

- Səviyyə 1: eyni alətlər üçün fəal bazarda kotirovka olunan bazar qiymətləri (tənzimlənməmiş);
- Səviyyə 2: birbaşa (yeni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yeni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, Səviyyə 1-ə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər əlavələr. Bu kateqoriyaya aşağıdakılardan istifadə olunmaqla qiymətləndirilmiş alətlər daxildir: oxşar alətlər üçün fəal bazarlarda kotirovka olunan bazar

qiymətləri; fəaldan aşağı hesab olunan bazarlarda oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər; yaxud bütün mühüm əlavələrin birbaşa və ya bilavasitə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi digər qiymətləndirmə üsulları;

- Səviyyə 3: əlavələr müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya qiymətləndirmə üsulunun müşahidə oluna bilən məlumata əsaslanmadığı əlavələrdən ibarət olduğu və müşahidə oluna bilməyən əlavələrin bu alətin qiymətləndirilməsində mühüm təsirə malik olduğu bütün alətlər daxildir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur. 31 dekabr 2021-ci il və 01 yanvar 2022-ci il tarixlərinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan ədalətli dəyərində ölçülən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini bu cür dəyərin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2024-cü il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini bu cür dəyərin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi ədalətli dəyəri	Cəmi qalıq dəyəri
Aktivlər					
Debitor borclar		63 898 451		63 898 451	63 898 451
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6 147 458			6 147 458	6 147 458
Öhdəliklər					
Digər öhdəliklər		(4 512 799)		(4 512 799)	(4 512 799)

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini bu cür dəyərin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi ədalətli dəyəri	Cəmi qalıq dəyəri
Aktivlər					
Debitor borclar		4 155 446		4 155 446	4 155 446
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	84 757 100			84 757 100	84 757 100
Öhdəliklər					
Digər öhdəliklər		(191 800)		(191 800)	(191 800)

Maliyyə riski amilləri. Fəaliyyətin adi gedişində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzleşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasıdır. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktiv və passivlərin ödəmə müddətlərinin uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Likvidliyin idarə edilməsinə Cəmiyyətin yanaşması həm adi, həm də qeyri-adi şəraitdə Cəmiyyətin nüfuzuna qəbul edilməyən zərər və ya risk zərəri vurmamaqla, öhdəliklərin müddəti başa çatdıqda onların likvidliyini daim təmin etməkdən ibarətdir. Rəhbərlik, 31 dekabr 2024-cü il tarixində Cəmiyyətin cari ödəmə strukturunun hər hansı bir əhəmiyyətli likvidlik riskinə məruz qalmadığını hesab edir.

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir. Diskontlaşmanın təsiri əhəmiyyətli olmadığı üçün 1 il ərzində ödənilməli qalıqlar onların balans dəyərinə bərabərdir.

Likvidlik risklərinin 31 Dekabr 2024-cü il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb olunanadək və 1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2024-cü il
Maliyyə aktivləri					
Debitor borclar			63 898 451		63 898 451
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		6 147 458			6 147 458
Cəmi maliyyə aktivləri		6 147 458	63 898 451		70 045 909
Maliyyə öhdəlikləri					
Digər öhdəliklər			(4 512 799)		(4 512 799)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri			(4 512 799)		(4 512 799)
Xalis likvidlik aralığı 31 dekabr 2024- cü il tarixinə		6 147 458	59 385 651		
Yığılmış likvidlik aralığı	6 147 458	6 147 458	65 533 109	65 533 109	

Likvidlik risklərinin 31 Dekabr 2023-cü il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb olunanadək və 1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2023-cü il
Maliyyə aktivləri					
Debitor borclar			4 155 446		4 155 446
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		84 757 100			84 757 100
Cəmi maliyyə aktivləri		84 757 100	4 155 446		88 912 546
Maliyyə öhdəlikləri					
Digər öhdəliklər			(191 800)		(191 800)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri			(191 800)		(191 800)
Xalis likvidlik aralığı 31 dekabr 2023- ci il tarixinə		84 757 100	3 963 646		88 720 746
Yığılmış likvidlik aralığı	84 757 100	84 757 100	88 720 746	88 720 746	

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

Kredit riski. Qarşı tərəf borcunu müəyyən edilmiş ödəmə müddətində tam ödəyə bilmədikdə, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Adətən, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyəri Agentliyin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum miqdarını əks etdirir. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir. Agentliyin kredit riski üzrə konsentrasiyalara məruz qalan maliyyə alətləri əsasən hesablarda olan vəsaitlər və debitor borclarından ibarətdir.

Aktivlərin növləri üzrə Agentliyin məruz qaldığı risklərin maksimum miqdarı aşağıda göstərilir

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Debitor borclar	63 898 451	4 155 446
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6 147 458	84 757
Cəmi kredit riskinin maksimal həddi	70 045 909	88 912

20. Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat dövründən sonra açıqlanma üçün heç bir vacib əməliyyat qeydə alınmamışdır.